

Opvang huiselijk geweld Veel vrouwen willen de relatie herstellen

Blijfhuizen komen boven de grond

Tot dusver was het adres van een blij-van-mijn-lijfhuis geheim. Dat is aan het veranderen.

Van onze verslaggeefster
Anneke Stoffelen

AMSTERDAM Het aantal blij-van-mijn-lijfhuizen waarvan de locatie niet geheim wordt gehouden, zal de komende jaren groeien.

Een proef in Alkmaar met een locatie waar slachtoffers van huiselijk geweld met open vizier worden opgevangen, blijkt een succes: vrouwen voelen zich veilig en kinderen hebben beter contact met hun vader. Onder meer Almere en een aantal Limburgse gemeenten hebben ver gevorderde plannen om een blij-van-mijn-lijfhuis in nieuwe stijl te openen.

Volgens directeur Aleid van den Brink van de Blijf Groep is het traditionele blij-van-mijn-lijfhuis niet meer van deze tijd. 'Het idee uit de jaren zeventig dat je de vrouw moest weghouden bij haar man, is in de praktijk niet werkbaar gebleken', licht ze toe. 'Veel vrouwen onderhielden stiekem contact. De helft van de cliënten keert na een tijdje toch weer terug naar hun man. Dan kun je maar beter zorgen dat je die geweldadige partner ook bij de hulpverlening betreft.' Bovendien is het volgens Van den Brink een illusie dat je in het internettijdperk nog een adres geheim kunt houden.

Proef

In Alkmaar begon de proef met het zogeheten Oranje Huis in 2009. Het Verwey-Jonker Instituut publiceert deze week een evaluatie van de nieuwe werkwijze. 'Het blijkt dat je veiligheid ook goed kunt organiseren zonder een geheim adres', zegt onderzoekster Katinka Lünemann. 'Bijvoorbeeld door te werken met een dubbele sluis bij de ingang en goede afspraken met de politie.'

Er wordt vooraf altijd eerst een risicoscreening gedaan, want niet in alle gevallen is een open setting veilig genoeg. 'Als er sprake is van eerge-relateerd geweld of stalking kan geheimhouding noodzakelijk zijn. Maar dit geldt maar voor een paar procent van de cliënten.'

De vrouwen in het onderzoek zeggen over het algemeen tevreden te zijn over de geboden hulp. Vooral voor hun kinderen vinden ze het fijn dat contact met de vader mogelijk blijft. 'Niet alle cliënten hadden werkelijk alweer contact gehad met hun partner in die eerste weken. Maar dat het een optie is, stellen de meeste vrouwen op prijs', zegt onderzoekster Lünemann.

De hulpverlening in het Oranje Huis duurt zes weken. In die periode wordt gewerkt aan een gezinsplan. Vrouwen die ervoor kiezen alleen door te gaan, worden geholpen bij het op de rails krijgen van hun leven. Als de vrouw weer terug wil naar haar partner is de hulp gericht op het voortzetten van de relatie zonder geweld en wordt ook de man uitgenodigd voor gesprekken.

Marion op het schilderijtje in het Oranje Huis in Alkmaar, het eerste blij-van-mijn-lijfhuis met een openlijk adres.

Foto Arie Kievit

REPORTAGE HET ORANJE HUIS IS HET EERSTE OPVANGHUIS MET EEN ADRES

'Het is zwaar je ook nog eens altijd voor je ex te moeten verstoppen'

Van onze verslaggeefster
Anneke Stoffelen

ALKMAAR 'Mijn ex-man weet dat ik hier ben hoor. Iedereen weet dat ik hier ben.' Geroutineerd doopt Marion haar kwast in de groene verf. Ze is moeder van vier jonge en drie al op zichzelf wonende kinderen. Enkele maanden geleden vluchtte ze hals-overkop uit Gorinchem weg, nadat haar man haar opnieuw met de dood had bedreigd. 'Nu is het weer van: ik mis je, kan het niet goed komen tussen ons?' Ze lacht grimmig. 'Wie denkt hij wel dat hij is? De directeur ofzo?'

Marion en haar vier jongste kinderen wonen nu tijdelijk in het Oranje Huis, een blij-van-mijn-lijfhuis nieuwe stijl in Alkmaar. Bijzonder is dat het adres niet geheim wordt gehouden. En dat de geweldadige (ex-)partners zelfs langs kunnen komen, als de cliënt dat wil. 'Mijn ex is hier weleens geweest, ja', zegt Marion. 'Ik kan mijn kinderen toch hun vader niet ontnemen?'

Het Oranje Huis was de afgelopen twee jaar een proeftuin voor een nieuwe manier van werken in de vrouwenopvang. Niet langer is het doel slachtoffers van huiselijk geweld koste wat kost uit de buurt te houden van hun partner. De ervaring leerde immers dat veel vrouwen uiteindelijk toch terugkeren naar hun man. 'Na een jaar zag je dan vaak

weer terug in de opvang', zegt Aleid van den Brink, directeur van de Blijf Groep, de organisatie die slachtoffers van huiselijk geweld opvangt in Noord-Holland en Flevoland. 'Dat was dweilen met de kraan open.'

In Alkmaar wordt, als de veiligheid het enigszins toelaat, contact opgenomen met de geweldpleger. Uit onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut blijkt dat cliënten erg tevreden zijn over deze aanpak. Reden om ook elders in het land blij-van-mijn-lijfhuizen nieuwe stijl op te richten.

'Ik kan mijn kinderen toch hun vader niet ontnemen?'

'Mannen zijn vaak erg opgelucht als ik bel en zeg dat hun vrouw en kinderen veilig zijn', zegt gezins-hulpverlener Marleen Derks. Ze praat veel met de vrouwen in het Oranje Huis en maakt samen met hen een toekomstplan. Gesprekken met de partner kunnen daar onderdeel van zijn. 'Niemand gaat zomaar geweld gebruiken. Vaak zitten er andere problemen achter. Schulden, werkloosheid. Het helpt als je ook de partner zijn kant van het verhaal laat vertellen.'

In eerste instantie willen vrouwen

vaak van hun man af, zegt Derks. Maar na enkele weken komen ze daar veelal op terug. Dan is het zoeken naar een manier om de relatie zonder geweld te kunnen voortzetten.

'Ik had hier een tijd geleden een wat oudere vrouw', vertelt Derks. 'Ze was al dertig jaar getrouwd. Dat geef je niet zomaar op. Al pratende met haar man kwamen we erachter dat hij een moeilijke baanwisseling achter de rug had en daarna werkloos thuis was komen te zitten. De frustraties daarover borvierde hij op zijn vrouw. Door aan die onderliggende problemen te werken, hebben ze hun huwelijk kunnen redden.'

Maar dat is niet voor iedereen een optie. Bij de schilderachtend in het Oranje Huis zit ook Rachida, een 25-jarige, verlegen vrouw op oosterse puntslofjes. Onder haar schort puilt een bolle buik, ze is acht maanden zwanger. Rachida emigreerde een jaar geleden uit Marokko. Nederlands spreekt ze nog niet zo goed. 'Mijn man wil mij dood', zegt ze. Hij mag niet weten dat ze hier zit. 'Dan hij doet poef', zegt ze, met haar hand een pistool imiterend. Ze gaat straks bevallen in het Oranje Huis. Waar ze daarna belandt, weet ze nog niet.

De vrouwen wonen nu tijdelijk in een voormalig verzorgingstehuis, deze zomer opent een nieuwbouwpand. Er zijn twaalf kamers met stapelbedden voor eventuele kinderen, en twee bedden voor noodopvang.

Koken kan in een gezamenlijke keuken. Het pand staat midden in een woonwijk. 'Met een herkenbare locatie hopen we ook dat het taboe om over huiselijk geweld te praten, wat minder wordt', zegt Van den Brink. En het is voor vrouwen rustiger dan een geheim adres. 'Het is zwaar om je te moeten verstoppen. Dan leef je als in een gevangenis.'

In Alkmaar lopen de bewoners gewoon in en uit. 'We gaan soms samen boodschappen doen in de stad', zegt Sheila (23). 'Maar we komen ook weer niet zoveel buiten. Het voelt nog een beetje eng. Bovendien is het koud nu, en veel van ons hebben niet echt goede kleren bij zich. Dat krijg je als je in een half uurtje je spullen moet pakken om te vluchten.'

Haar ex-vriend heeft Sheila geprobeerd te wurgen. Door zijn bedreigingen is ze haar baan kwijtgeraakt. Nuchter: 'Mijn baas vond het niet echt tof dat er elke keer zo'n gek op de stoep stond.' Binnenkort hoopt ze ergens op zichzelf te gaan wonen.

Ook Marion en haar kinderen moeten op zoek naar een nieuw huis. Ze zijn uit hun huurwoning gezet omdat ze teveel overlast veroorzaakten. 'Ja wat wil je, met zo'n man? Hij slaat iedereen in elkaar, en als vrouw kom je dan op straat te staan met vier kinderen. Eigenlijk oneerlijk.'

De namen van de bewoners van het Oranje Huis zijn gefingeerd.